

DOI: 10.33663/0869-2491-2025-36-332-341

УДК 321.02

О. М. СТОЙКО,

доктор політичних наук*

ORCID: 0000-0002-1021-5270

СТАНОВЛЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО НАПРЯМУ ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Розглянуті передумови зародження та еволюція політичної юриспруденції, починаючи з ХХ ст., відзначено поступове розширення об'єкта її дослідження: від діяльності судів та органів судової влади до широкого спектра політико-правових питань. Сучасні дослідження у цій сфері зосереджені насамперед на питаннях легальності та легітимності, а сам напрям сприяв появі низки міждисциплінарних дисциплін, зокрема правової політології.

Ключові слова: політична юриспруденція, правова політологія, право, конституція, суд, легітимність, публічне право, справедливість.

Stoiko Olena. The formation of political jurisprudence as an interdisciplinary field of political and legal studies

The article examines the prerequisites for the emergence and evolution of political jurisprudence, and notes the gradual expansion of the object of its study: from the activities of courts and judicial authorities to a wide range of political and legal issues. Modern research in this area focuses primarily on the issues of legality and legitimacy, and the field itself has contributed to the emergence of a number of interdisciplinary disciplines, including legal political science.

Key words: political jurisprudence, legal political science, law, constitution, court, legitimacy, public law, justice.

Вступ. Політологія значно більше, ніж інші суспільні науки, вплинула на розвиток правових досліджень, оскільки бере свій початок в історії, філософії та праві. У США, де фактично й зародилася політична наука, у середині ХІХ – на початку ХХ ст. вивчення політики було юридично й конституційно орієнтованим. У міру розвитку політологічних, правових і суспільствознавчих загалом досліджень сформувалися умови для виникнення цілої низки міждисциплінарних досліджень, одним із яких стала політична юриспруденція.

Мета і завдання дослідження – проаналізувати основні етапи становлення політичної юриспруденції, її теоретико-методологічні засади та вплив на сучасні політико-правові дослідження.

* **Stoiko Olena**, Doctor of Political Sciences

Виклад основного матеріалу. Так, перша кафедра політології була створена у Колумбійському університеті у 1880 році під назвою «кафедра публічного права та юриспруденції» (згодом була перейменована на «кафедру публічного права та урядування», натепер – «кафедра політології», одна з найбільших в університеті). Перші політологи зазвичай здобули освіту в галузі права та соціальних наук і працювали на юридичному факультеті за сумісництвом.

Поступово розрив між юридичною освітою та політологією поглиблювався, оскільки остання почала більше орієнтуватися на соціальні науки. Цьому сприяла Принстонська школа на чолі з такими вченими, як В. Вільсон, якого згодом змінили Е. С. Корвін, Ч. Г. Хейнс та А. Т. Мейсон. Ці науковці, більшість з яких поділяли основні ідеї соціологічної та реалістичної юриспруденції, були менш зацікавлені в суто юридичному вимірі діяльності судів та здійснення правосуддя, а більше в політичних, історичних та конституційних аспектах. Отже, тривала традиція публічного права в політології, що включала підгалузі з міжнародного права, адміністративного права, конституційного права та юриспруденції, почала розвиватися. Адміністративне право було включене до напряму державного управління і, зрештою, було поглинуте ним; міжнародне право було влилося до міжнародної політики та міжнародних організацій, на той час, як юриспруденція як субдисципліна зійшла на маргінес через значний прогрес в емпіричних соціальних науках. У результаті збереглося лише традиційне конституційне право, яке залишилося основним представником правових досліджень у політичній науці.

Упродовж майже століття конституційне право викладало на факультетах політології з використанням методу кейс-стаді, запозиченого в юридичних факультетів. Американські юридичні школи, своєю чергою, запозичили його з Гарвардської школи права, де цей метод був уперше застосований К. К. Ленгделлом. Він вважав, що в основі всього права лежать кілька загальних принципів, які можна вивести шляхом ретельного вивчення відносно невеликої кількості апеляційних рішень. Метод був аналітичним, загальний підхід – позитивістським, а отриманий результат не давав виходу на широкі горизонти досліджень.

Тоді як кейс-метод зазвичай передбачав запозичення з історії, економіки та політики, а також спорадичні посилення на рішення судів нижчих інстанцій, фокусом дослідження судової гілки влади стали рішення апеляційної інстанції. В основі такого підходу лежала австрійська судова практика: оскільки судовий процес був, по суті, механічним, то фактично не існувало предмета дослідження, важливим був лише результат, рішення, застосований принцип права.

Після Другої світової війни сформувався запит на нову концепцію судових досліджень у контексті політології, яка отримала назву «політична юриспруденція» (political jurisprudence). Праці політологів цього напрямку 1950–1960-х років значною мірою використовували теоретичні концепції соціоло-

гії із незначними удосконаленнями. Основні засади політичної юриспруденції зводилися до таких положень: судді є людьми, а не механічними роботами; їхні особисті та соціальні уявлення про справедливість впливають на їхні рішення і до певної міри диктують їх; право і суди слід розуміти та вивчати у ширшому соціальному контексті.

У 1950 – на початку 1960-х років стало очевидним, що вивчення публічного права в політології зазнає значної трансформації під впливом біхевіористської революції¹. Згодом цей процес оформився у два напрями: 1) політична юриспруденція з реконцептуалізацією правознавства як соціальної науки в розумінні Бентлі – Пелтасона; 2) біхевіоризм як людино орієнтований підхід до вивчення правових явищ. Якщо політична юриспруденція стала продовженням соціологічно-реалістичних концепцій Дж. Дьюї, І. Бентлі та Д. Трумена, які підкреслювали важливість теорії груп інтересів у вивченні правових явищ, то поведінкові підходи багато запозичили з психології реалістичної школи завдяки таким вченим, як Дж. Франк, Ф. Коен, Ч. Г. Хейнс, А. Мур, а згодом – від кількісних поведінкових досліджень Ч. Г. Пріггетта.

Важливою віхою стала робота Дж. В. Пелтасона «Федеральні суди в політичному процесі» (1955), який ставив за мету «описати федеральних суддів як учасників політичного процесу. Це спроба зробити для федеральних суддів те, що Б. Гросс та інші зробили для Конгресу у більш вичерпному вигляді. Основна увага приділяється процесу, а не результату. У даному випадку йдеться про процес, а не продукт. Орієнтація – бентліанська, біхевіористська, діяльнісна і немотиваційна»². Тоді ж було сформульовано основний постулат політичної юриспруденції: оскільки 1) політика складається з діяльності, спрямованої на вплив, формулювання та адміністрування державної політики, а 2) досвід і сучасна юриспруденція свідчать, що суди формують державну політику, то 3) суди, безумовно, є політичними установами, і їх слід розуміти як підінституції в більш широкому політичному процесі. Ці дослідники вважали, що концептуалізація судів як політичних органів є набагато ближчою до реальності, ніж це було в старій юриспруденції, а саме: суди є суто юридичними органами, тоді як політичними є лише виконавча та законодавча гілки влади.

Уперше поняття «політична юриспруденція» вжив М. Шапіро у 1964 р. На його думку, «труднощі при розгляді Верховного Суду через призму конституційного права, публічного права або конституційної історії полягають у тому, що такий підхід має тенденцію затушовувати природу Суду як одного державного органу серед багатьох інших. В останні кілька років почала розвиватися наукова думка, яка прагне вивести Суд з контексту права і помістити його в контекст політики, розглядати Верховний Суд як орган державної влади. Саме цей рух я називаю новою або політичною юриспруденцією»³. В основі політичної юриспруденції лежить «бачення судів як політичних органів, а суддів – як політичних акторів»⁴. М. Шапіро порівняв політичну

юриспруденцію з «мистецьким рухом», що позначає зближення і взаємозалежність теорій і методології політології з традиційним правовим аналізом. Подальші дослідження стверджували, що суди не варто розглядати як «форум принципів»⁵, а радше як майданчик для з'ясування взаємовідносин між групами інтересів, а отже, «органом голої влади»⁶. Аналогічно і судді розглядалися не як монахи-юристи, а як «законодавці у мантиях»⁷. Іншими словами, політичне розуміння судових органів та акторів розвінчувало «міф про культ мантиї»⁸.

Згодом такий підхід був доповнений баченням, що право є продуктом політичної взаємодії⁹, а політична юриспруденція є передусім комплексним підходом до суддів, права та правових інститутів. За останнє півстоліття це бачення лягло в основу значної частини робіт у сфері публічного права, судових процесів, а також судової політики та поведінки.

Ч. Г. Прітчетт¹⁰ погодився з твердженням політичної юриспруденції про те, що судді неминуче є учасниками процесу вироблення політики і вони частково керуються своїми власними концепціями справедливості й політики. Водночас він визнав, що поєднання політики та права створює семантичні, філософські та практичні проблеми. Для багатьох політична юриспруденція є спробою об'єднати несумісні, на перший погляд, феномени: право, яке є розумним, стабільним, неупередженим, трансцендентним, та політику, що є пристрасною, хаотичною, особистою, приземленою. Водночас К. В. Прітчетт застерігав від ототожнення всього права з політикою: «Знову ж таки, політологи, які так багато зробили для того, щоб додати «політичне» до «політичної юриспруденції», повинні підкреслити, що це все ще «юриспруденція». Це судження в політичному контексті, але це все одно судження; а судження – це щось відмінне від законодавчої та адміністративної діяльності»¹¹.

Більшість праць з політичної юриспруденції спершу вражала широтою поглядів та новими висновками, однак зосереджувалися насамперед на аналізі Верховного суду США. До того ж політична юриспруденція того періоду доволі серйозно підійшла до аналізу судового процесу¹. Тобто, відійшовши від абсурдності австрійської юриспруденції та вузьких рамок традиційного конституційного права, представники цього напрямку визнали, що процес прийняття судових рішень не є механічним, а включає в себе сукупність особистих, соціальних, політичних та інституційних змінних. Однак більшість досліджень і текстів, особливо в 1960 – на початку 1970-х років, зосереджувалися переважно на внутрішній динаміці процесу прийняття судових рішень, насамперед на апеляційному рівні, приділяючи відносно менше уваги соціально-політичному контексту, в якому функціонує судовий процес. Вважалося, що судовий процес у його широкому розумінні має включати весь спектр політично релевантних видів діяльності, які впливають на результати рішень: політику адвокатських об'єднань, підготовку та соціалізацію юристів, досудові рішення та переговори, які визначають, які справи потрапляють до суду (хоча переважна більшість спорів ніколи не доходять до

стадії судового розгляду), і весь процес реагування на судові рішення загалом.

Оскільки політична юриспруденція – це погляд на суддів, право та правові інститути, то вона вплинула на дослідження з використанням різноманітних підходів, а іноді сприяла науковим знахідкам у цій сфері¹³. Прикладом цього є дослідження Г. Гірша про суддю Ф. Франкфуртера (1981)¹⁴, яке стало першою психобіографією судді Верховного суду США. Як і більшість дослідників суддівської поведінки, Г. Гірш прагнув пояснити офіційну поведінку судді і з точки зору біхевіористів дати політичне пояснення. Зосередившись на особистості судді, він вибудував такий причинно-наслідковий зв'язок: особистість – політика – право.

У 1980-х політична юриспруденція стала плюралістичнішою¹⁵: її об'єкти дослідження уже не обмежувалися судовими органами. Загалом у політичній юриспруденції широко використовуються історичний, доктринальний, описовий інституційний та нормативний підходи, а дослідники поєднують знання з філософії, історії, соціології та політології. Такий плюралізм у поєднанні з розширенням об'єктів дослідження означає, що можна розглядати значно ширший спектр правових питань. Яскравим прикладом стала праця Ш. Голдмана, який заявив про використання шести методів до аналізу конституційного права та рішень Верховного суду: «Ми розглядаємо роботу суду за історичними періодами, щоб краще зрозуміти умови та конфігурацію подій, які створюють тло для прийняття рішень. Ми розглядаємо політичний контекст основної справи, а також контекст державної політики, в якому ми звертаємо увагу на політику, що виникла в результаті судових рішень, та її політичні, соціальні та економічні наслідки. Оскільки Верховний суд, яким би він не був, є судом, ми розглядаємо інституційні аспекти, які роблять суд правовою інституцією... Пропонуючи простий кількісний огляд роботи суду, легше помістити провідні рішення в перспективу всієї судової діяльності. Нарешті, поведінкова орієнтація дозволяє нам розглянути поведінку суддів при голосуванні, їхні індивідуальні установки та цінності, а також деякі моделі взаємодії».

Проблемність політичної юриспруденції частково виникає через суперечності між позитивістським політичним аналізом і традиційними нормативними проблемами та предметом цієї підгалузі. Політична юриспруденція означає відхід від традиційних проблем і аналізу прецедентного права до інструментів поведінкової політології та інструментів, що спершу використовувалися для аналізу законодавчих органів і бюрократії. Однак такий відхід також загрожує розмиванню розуміння унікальності права, правових інститутів і конституційних рамок політичного процесу. На думку М. Шапіро, «політична юриспруденція в основному позитивістська в тому сенсі, що вона намагається описати політико-правові процеси такими, якими вони є, а не прописати, якими вони мають бути», але вона «не змогла забезпечити собі теоретичне обґрунтування, яке б відповідало проблемам філософії права

XX століття»¹⁷. Іншими словами, недолік політичної юриспруденції полягає в її амбівалентності або нездатності сформулювати та синтезувати особливу нормативну юриспруденцію і позитивний політичний аналіз, здатні орієнтувати дослідження й об'єднати підгалузь.

Варто нагадати, що М. Шапіро, усвідомлюючи проблематичність політичної юриспруденції, виклав три аргументи, які уточнили й прояснили основне бачення, а також позитивістський і нормативний виміри політичної юриспруденції. По-перше, оскільки політична юриспруденція є, по суті, описовою наукою, то вона спрямована на гіпотези, узагальнення і теорії, які мають прогностичну цінність. Водночас він застеріг від надто вузького визначення політичної юриспруденції, додавши, що «передбачення не є ні особливою, ні достатньою, ні необхідною характеристикою політичної юриспруденції»¹⁸. Отже, політична юриспруденція, по суті, являє собою описову діяльність, що радше висуває гіпотези, що мають прогностичну цінність, ніж виключає обґрунтовані нормативні судження.

М. Шапіро спершу відкинув твердження, що прогностична соціальна наука є необхідною або достатньою умовою політичної юриспруденції, але згодом дійшов висновку, що ціла низка проблем може бути з користю вирішена політичною юриспруденцією¹⁹. Зокрема, політична юриспруденція може зробити значний внесок у розв'язання різноманітних проблем публічної політики, починаючи з антимонопольного права та економічного регулювання і закінчуючи тими, що потребують збалансування інтересів власності та громадянських свобод, та наслідками юрисдикційних спорів, які періодично породжуються конституційною політикою в США. Іншими словами, політична юриспруденція поєднує, але не повністю синтезує позитивістський політичний аналіз і нормативну юриспруденцію²⁰.

Дослідницький інтерес до політичної юриспруденції відродився з публікацією однойменної монографії М. Лафліна у 2017 р. На його думку, політична юриспруденція дає відповідь на два суперницькі юридичні проєкти, зокрема, вона «відкидає як юридичний позитивізм, так і нормативістський антипозитивізм»²¹. М. Лафлін описує позитивізм як юридичний підхід, який «починається з припущення авторитету правового порядку», тобто позитивісти приписують легітимну владу кожному правовому порядку. Своєю чергою нормативістський антипозитивізм виходить з того, «що право має внутрішній моральний авторитет»²². Іншими словами, позитивісти заперечують твердження про те, що право має внутрішній моральний авторитет. М. Лафлін вважає, що наслідком позитивістського розуміння меж юриспруденції є те, «що конституційне право не є частиною юриспруденції»²³. Таким чином, юридичний позитивізм зводить юриспруденцію до «низки технічних питань, що стосуються структурної форми й методів інтерпретації законів, прийнятих державою»²⁴.

На його думку, ключовим принципом політичної юриспруденції є те, що розум може впорядковувати й пояснювати факти, але не може сказати, що

повинно бути. Іншими словами, практичний розум не може сказати, що повинно бути, а отже, обмежується відповідями на технічні питання, що стосуються реалізації ціннісних суджень. Своєю чергою цінності не є самоочевидними та можуть конфліктувати між собою і цей конфлікт вирішується не за допомогою розуму, а з допомогою волі. Відкидаючи існування універсальних цінностей у цій сфері, політична юриспруденція є одночасно антираціоналістичною і релятивістською²⁵. Політична юриспруденція виходить за рамки позитивізму, стверджуючи, що право є за своєю суттю є авторитетним, оскільки воно створюється волею, яка компетентна зобов'язуючим чином вирішувати ціннісні конфлікти, і робити це, не будучи підзвітною попереднім нормативним стандартам.

В основі політичної юриспруденції лежить ідея про те, що, хоча закон за своєю суттю є авторитетним, його авторитет залежить не від відповідності об'єктивним моральним нормам, незалежно від того, чи вважаються вони умовно або обов'язково пов'язаними з правом, а від його створення суверенною владою, яка наділена абсолютним нормативним авторитетом. М. Лафлін стверджує, що воля, яка породжує авторитетний за своєю суттю правовий порядок, є «особливим типом політичної влади» – *potestas*, що є «здатністю колективного цілого, «народу», згуртованого навколо спільного політичного проекту»²⁶. Тобто саме рішення народу як суверена мають абсолютну нормативну силу.

За такого підходу політична юриспруденція стикається з очевидною дилемою легітимності. Усі носії політичної влади стверджують, що вони представляють волю народу. Проте такі апеляції до волі народу не завжди є автентичними й пов'язаними з колективним прагненням до спільного блага. Іншими словами, політична юриспруденція повинна надати чіткі критерії автентичності, які уможливлять визначити, чи мають право носії політичної влади, які апелюють до поняття народного суверенітету, претендувати на авторитетність своїх рішень, робити це на законних підставах. На думку М. Лафліна, пошуком відповіді на питання про відмінності між легальністю та легітимністю займалася більшість авторів, яких він відносить до традиції політичної юриспруденції.

Так, Ж.-Ж. Руссо вважав, що рівна громадянська свобода може бути реалізована лише через систему демократичного самоврядування, яка поважає поділ влади та верховенство права. Будь-яка спільнота, не організована відповідно до цих принципів, не зможе забезпечити рівну свободу громадян, а отже, вважатиметься нелегітимною. Відповідно розпорядження, видані деспотом (автократом), не можуть кваліфікуватися як закони, або ж їх можна вважати законами, яким бракує обґрунтованого авторитету – легітимності. У будь-якому випадку воля деспота не може мати абсолютної нормативної сили, оскільки немає підстав очікувати, що вона слугуватиме цінностям, які політичне об'єднання покликане реалізовувати.

Інший бік дилеми полягає в тому, що в контексті політичної юриспруденції кожен політичний режим, який де-факто досягає успіху в забезпеченні підпорядкування собі, повинен розглядатися як справжнє вираження народного суверенітету. Такого підходу дотримувався К. Шмітт, який відкидав твердження, що автентичність народного волевиявлення слід розглядати як таку, що залежить від того, чи слугує вона цінностям рівної свободи, а також висновок про те, що прихильність до рівної свободи є об'єктивним критерієм для належного конституційного дизайну. На його думку, те, що «з юридичної точки зору існує як політична влада, має цінність тому, що існує»²⁷, і він відкидав тезу про те, що політичне існування може передбачати щось більше, ніж бажання членів групи провести розмежування між друзями й ворогами на будь-яких підставах, які можуть здатися їм доречними. Однак, якби політична юриспруденція повністю прийняла шміттівський підхід, то їй довелося погодитися з тезою, що сила творить право, і втратити будь-який критичний підхід до питання правової влади або конституційної легітимності.

Висновки. Отже, політична юриспруденція поступово еволюціонувала від вузького вивчення діяльності судів і судових органів до широкого спектру політико-правових питань з широкою методологічною базою. В Україні значна частина теоретико-методологічних засад політичної юриспруденції була запозичена правовою політологією – «галуззю політичного знання, що вивчає закономірності діяльності з управління суспільством на засадах права»²⁸. Вона охоплює широке коло питань державно-правового будівництва з акцентом на дослідженні політичної складової права, вивченні соціально-політичних умов його реалізації, впливі політичних явищ і процесів на його функціонування. В Україні одним з перших цим напрямом досліджень почав займатися відділ правових проблем політології, створений в Інституті держави і права імені В. М. Корещького у 2002 р.

1. Stumpf H. P. *The Recent Past. The Western Political Quarterly*. 1983. Vol. 36. № 4. P. 534–541. 2. Peltason J. A. *Federal Courts in the Political Process*. New York: Random House, 1955. P. 1. 3. Shapiro M. *Law and Politics in the Supreme Court: New Approaches to Political Jurisprudence*. New York: The Free Press, 1964. P. 6. 4. Shapiro M. *Political Jurisprudence. Kentucky Law Journal*. 1964. Vol. 52. № 2. P. 296. 5. Dworkin R. *The Forum of Principle. New York University Law Review*. 1981. Vol. 56. P. 469–517; Neely R. *How Courts Govern America*. New Haven: Yale University Press, 1981. 6. Wechsler H. *Toward Neutral Principles of Constitutional Law. Harvard Law Review*. 1959. Vol. 73. № 1. P. 1–35. URL: https://www.cooperative-individualism.org/wechsler-herbert_toward-neutral-principles-of-constitutional-law-1959-nov.pdf 7. Monaghan H.P. *Constitutional Adjudication: The Who and When. Yale Law Journal*. 1973. Vol. 82. P. 1363. URL: https://scholarship.law.columbia.edu/faculty_scholarship/574 8. Mason A. *The Supreme Court from Taft to Burger*. 3rd ed. Baton Rouge, LA: State University Press, 1979. P. 122. 9. Murphy, Walter F., and Joseph Tanenhaus. 1972. *The Study of Public Law*. New York: Random House. 10. Pritchett C. H. *The Development of Judicial Research / In Joel B. Grossman and Joseph Tanenhaus, eds. frontiers of Judicial Research*. New York: Wiley, 1969. P. 27–42.

11. *Ibid.* P. 42. 12. Stumpf H. P. The Recent Past. *The Western Political Quarterly*. 1983. Vol. 36. №4. P. 534–541. 13. Danelski D. J. Law from a Political Perspective. *The Western Political Quarterly*. 1983. Vol. 36. № 4. P. 548–551. 14. Hirsch H. N. The Enigma of Felix Frankfurter. New York: Basic Books, 1981. 15. Sarat A. The Maturation of Political Jurisprudence. *The Western Political Quarterly*. 1983. Vol. 36. № 4. P. 551–558. 16. Goldman, Sheldon, 1981. *Constitutional Law and Supreme Court Decision-Making: Cases and Essays*. New York: Harper and Row. P. XXIII. 17. Shapiro M. Political Jurisprudence. *Kentucky Law Journal*. 1964. Vol. 52. № 2. P. 341. 18. *Ibid.* P. 316. 19. *Ibid.* P. 343. 20. O'Brien D. M. Reconsidering Whence and Whither Political Jurisprudence. *The Western Political Quarterly*. 1983. Vol. 36. № 4. P. 558–569. 21. Loughlin M. Political jurisprudence. Oxford: Oxford University Press, 2017. P. 2. 22. *Ibid.* P. 3. 23. *Ibid.* P. 2–3. 24. *Ibid.* P. 3. 25. Loughlin M. Political jurisprudence. Oxford: Oxford University Press, 2017. 26. *Ibid.* P. 4. 27. Schmitt C. *Constitutional theory*. Durham: Duke University Press, 2008. P. 76. 28. Кресіна І. О. Правова політологія. Енциклопедія політики і права; за ред. В. П. Горбатенка, П. В. Мироненка. Київ: Вид-во Політія, 2024. С. 585 (Kresina I. O. Legal Political Science. Encyclopedia of Politics and Law; edited by V. P. Horbatenko, P. V. Myronenko. Kyiv: Politya Publishing House, 2024. P. 585).

Stoiko Olena. The formation of political jurisprudence as an interdisciplinary field of political and legal studies

After the Second World War, there was a demand for a new concept of judicial research in the context of political science, which was called political jurisprudence. The works of political scientists in this field in the 1950s and 1960s largely used the theoretical concepts of sociology with minor improvements. The main principles of political jurisprudence were as follows: judges are human beings, not mechanical robots; their personal and social perceptions of justice influence and to some extent dictate their decisions; law and courts should be understood and studied in a broader social context.

Most studies in the field of political jurisprudence (1960s-1970s) focused mainly on the internal dynamics of the judicial decision-making process, primarily at the appellate level, paying relatively less attention to the socio-political context in which the judicial process operates. In the 1980s, political jurisprudence used a fairly broad methodological framework, and its objects of study were no longer limited to the judiciary. In general, political jurisprudence widely uses historical, doctrinal, descriptive institutional and normative approaches, and researchers combine knowledge of philosophy, history, sociology and political science. This pluralism, combined with the broadening of the objects of study, has meant that a much wider range of legal issues can be addressed.

Today, political jurisprudence faces a dilemma of legitimacy. All holders of political power claim to represent the will of the people. However, such claims are not always authentic and are not always linked to the collective desire for the common good. In other words, political jurisprudence should provide clear criteria of authenticity that will allow us to determine whether political power holders who appeal to the notion of popular sovereignty, claiming to be authoritative in their decisions, have the right to do so legally.

In Ukraine, a significant part of the theoretical and methodological foundations of political jurisprudence was borrowed by legal political science. It covers a fairly wide range of issues of state and legal development with an emphasis on the study of the political component of law, the study of the socio-political conditions for its implementation, the impact of political phenomena and processes on its functioning. The Department of Legal Problems of Political Science, established at the V. M. Koretsky Institute of State and Law in 2002, was one of the first to engage in this area of research.

Key words: *political jurisprudence, legal political science, law, constitution, court, legitimacy, public law.*